

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра права (№702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи

А. Є. Голубов
(ініціали та прізвище)

(підпис)

«31» серпня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИБІРКОВИЙ БЛОК «ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО »
«МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО (МПРП)»**
(назва навчальної дисципліни)

Знать: 08 Право
(шифр і найменування галузі знань)

альність: 081 Право
(код і найменування спеціальності)

ня програма: Право
(найменування освітньої програми)

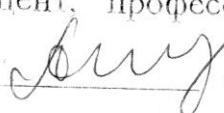
Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Робоча програма з Міжнародного приватного права
(назва дисципліни)

студентів за спеціальністю 081 Право
згідно з програмою Право

серпня 2020 р., – 23 с.

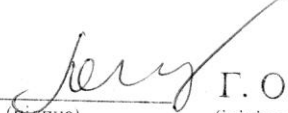
Вибачив: доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри права (№
Спіцина
(на ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

у програму розглянуто на засіданні кафедри права (№702)
(назва кафедри)

кол № 1 від «31» серпня 2020 р.

звідувач кафедри д.ю.н., проф.

(науковий ступінь і вчене звання)

 (підпис)

Г. О. Спіцина
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>08 Право</u> (шифр і найменування) Спеціальність <u>081 Право</u> (код і найменування) Освітня програма <u>Право</u> (найменування) Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов’язкова
Кількість модулів – 2		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2020/2021
Індивідуальне завдання (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 64/150		2-й
		Лекції*
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –		32 годин
		Практичні, семінарські*
		32 години
		Лабораторні*
		0 годин
		Самостійна робота
	86 годин	
	Вид контролю	
	модульний контроль, іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: опанування теоретичних та практичних знань про правове регулювання приватноправових та процесуальних відносин з іноземним елементом, а також засвоєння особливостей правового регулювання відносин власності, зобов'язальних, сімейних, спадкових, трудових та інших відносин, ускладнених іноземним елементом.

Завдання: вивчення теоретичних положень науки міжнародного приватного права; освоєння нормативного матеріалу, закріпленого законодавством України; ознайомлення із судовою практикою у цивільних та інших справах з іноземним елементом; формування вміння аналізувати і тлумачити міжнародні договори, звичаї міжнародного ділового обігу і вітчизняне законодавство з питань міжнародного приватного права; формування вміння застосовувати міжнародні приватноправові норми та звичаї на практиці. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Предмет вивчення навчальної дисципліни складають колізії у сфері відносин міжнародного приватноправового характеру, колізійні норми та принципи регулювання відносин, ускладнених

іноземним елементом, проблеми встановлення змісту та застосування іноземного права в Україні, наукові доктрини та концепції сучасного міжнародного приватного права.

Міждисциплінарні зв'язки Навчальна дисципліна “Міжнародне приватне право” має комплексний характер та тісні міждисциплінарні зв'язки з такими навчальними дисциплінами як “Теорія держави та права”, “Порівняльне правознавство”, “Цивільне право України”, “Сімейне право України”, “Господарське право України”, “Цивільне процесуальне право України”, “Господарське процесуальне право України”, “Трудове право України”, “Міжнародне публічне право”.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

Загальні компетентності відповідно до освітньої програми:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми;
- цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Фахові компетентності відповідно до освітньої програми:

- повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи;
- знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини;
- здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права;
- знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права;
- здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти;
- здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції;
- здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності;
- здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації;
- здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

Програмні результати навчання:

знати: основні ознаки відносин, які складають предмет міжнародного приватного права; методи міжнародного приватного права та особливості їх застосування; форми міжнародного приватного права і нормативно-правову базу України, що регламентує відносини, ускладнені іноземним елементом; поняття та класифікацію колізійних норм та основних формул прикріплення (колізійних прив'язок); особливості процесу встановлення змісту та застосування іноземного права; загальні засади правового статусу фізичних, юридичних осіб та держави як суб'єктів міжнародного приватного права; правові режими у міжнародному приватному праві; основні колізії у сфері речових прав, інтелектуальної власності, договірних та недоговірних зобов'язань, шлюбно-сімейних, трудових, спадкових відносин у міжнародному приватному праві, а також шляхи їх подолання; поняття, зміст і засади правового регулювання міжнародного цивільного процесу та міжнародного комерційного арбітражу;

вміти: вільно орієнтуватися в нормативних джерелах та конкретних правових нормах, які регулюють міжнародні відносини приватноправового характеру; володіти навичками юридичної кваліфікації приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом, що потребують правового регулювання; самостійно визначатися з вибором, кваліфікацією та застосуванням

колізійних і матеріально-правових норм міжнародного приватного права; самостійно знаходити та аналізувати правові джерела, наукову та навчально-методичну літературу з міжнародного приватного права, готувати усні чи письмові повідомлення, виступи, реферати з формулюванням власної обґрунтованої точки зору; аналізувати теоретичні концепції науки міжнародного приватного права та вірно застосувати отримані знання на практиці; належним чином складати та оформлювати юридичні документи у сфері зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного цивільного процесу та комерційного арбітражу, інших сферах відносин, ускладнених іноземним елементом.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Тема 1.1. Предмет, методи та система міжнародного приватного права

Поняття міжнародного приватного права, його особливості. Сфера дії міжнародного приватного права. Історія виникнення та розвитку міжнародного приватного права. Значення міжнародного приватного права. Міжнародне приватне право України.

Предмет міжнародного приватного права. Ознаки суспільних відносин, що регулюються міжнародним приватним правом. Поняття іноземного елемента в міжнародних приватноправових відносинах. Форми іноземного елемента.

Методи правового регулювання відносин у міжнародному приватному праві. Поняття, особливості та недоліки колізійного методу. Колізійні норми. Поняття і особливості матеріально-правового методу. Матеріально-правові норми та їх місце у міжнародному приватному праві.

Місце міжнародного приватного права у системі права. Співвідношення міжнародного приватного права з міжнародним публічним (економічним) правом та іншими суміжними галузями права.

Система міжнародного приватного права.

Міжнародне приватне право як наука та навчальна дисципліна.

Тема 1.2. Джерела (форми) міжнародного приватного права

Поняття та види джерел (форм) міжнародного приватного права. Система джерел міжнародного приватного права. Система джерел міжнародного приватного права в країнах англо-американської правової сім'ї. Система джерел міжнародного приватного права в країнах континентальної Європи. Система джерел міжнародного приватного права України.

Міжнародний договір як основне джерело міжнародного приватного права. Види міжнародних договорів. Внутрішнє законодавство як джерело міжнародного приватного права. Співвідношення міжнародного договору й внутрішнього законодавства. Кодифікація норм міжнародного приватного права в Україні та інших державах. Загальна характеристика основних актів законодавства України, які регулюють правовідносини, ускладнені іноземним елементом. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23.06.2005 р. Правові звичаї як джерела міжнародного приватного права. Міжнародні торгівельні звичаї. Судова та арбітражна практика як джерела міжнародного приватного права. Значення правової доктрини у становленні міжнародного приватного права.

Зближення національного законодавства різних держав у сфері міжнародного приватного права. Уніфікація норм міжнародного приватного права та її значення. Види та методи уніфікації. Уніфіковані джерела міжнародного приватного права.

Тема 1.3. Колізійні норми у міжнародному приватному праві

Поняття колізії у міжнародному приватному праві. Види колізій. Поняття колізійного права. Місце колізійних норм у джерелах міжнародного приватного права. Система колізійних норм України.

Поняття колізійної норми. Структура колізійної норми. Види колізійних норм. Основні типи колізійних прив'язок (формул прикріплення). “Жорсткі” та “гнучкі” колізійні прив'язки. Особистий закон фізичної особи (*lex personalis*). Закон “національності” юридичної особи (*lex societatis*). Закон місця знаходження речі (*lex rei sitae*). Закон автономії волі (*lex voluntatis*). Закон місця здійснення акту (*lex loci actus*). Закон місця виконання зобов'язання (*lex loci solutionis*). Закон найбільш тісного зв'язку (*proper law*). Закон країни продавця (*lex venditoris*). Закон суду (*lex fori*). Закон місця заподіяння шкоди (*lex loci delicti commisi*). Закон місця укладення шлюбу (*lex loci celebrationis*). Закон прапора (*lex flagi*).

Тема 1.4. Правова кваліфікація та застосування іноземного права

Правова кваліфікація у міжнародному приватному праві. Стадії правової кваліфікації. Особливості тлумачення та кваліфікації колізійної норми. Проблема кваліфікації юридичних понять у міжнародному приватному праві. Поняття “конфлікт кваліфікацій”. Основні способи вирішення проблем кваліфікації. Теорія кваліфікації за законом суду (*lege fori*). Теорія кваліфікації за іноземним законом (правом), до якого відсилає колізійна норма (*lex causae*). Теорія “автономної кваліфікації”.

Встановлення змісту іноземного права: порядок, способи. Застосування іноземного права. Обсяг і межі застосування іноземного права.

Поняття застереження про публічний порядок. Концепція позитивного застереження про публічний порядок. Імперативні норми у міжнародному приватному праві. Концепція негативного застереження про публічний порядок. Закріплення норм про публічний порядок у законодавстві різних держав.

Поняття зворотного відсилання та відсилання до права третьої держави. Шляхи вирішення проблеми зворотного відсилання та відсилання до права третьої держави

Обхід закону в міжнародному приватному праві та його наслідки. Норми, що протидіють обходу закону.

Поняття “кульгаючих відносин” у сфері міжнародного приватного права. Шляхи подолання проблеми “кульгаючих відносин”.

Тема 1.5. Правові режими у міжнародному приватному праві

Поняття правового режиму в міжнародному приватному праві. Конституційні засади правового режиму у міжнародному приватному праві України. Національний правовий режим, особливості його надання. Спеціальний правовий режим, особливості його надання. Режим найбільшого сприяння, особливості його надання.

Принцип взаємності у міжнародному приватному праві та його прояви. Види взаємності. Особливості реалізації принципу взаємності. Реторсії у міжнародному приватному праві, їх загальна характеристика. Встановлення режиму реторсій.

Тема 1.6. Суб'єкти міжнародного приватного права

Фізичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права. Правові засади статусу фізичної особи як суб'єкта міжнародного приватного права. Колізійні питання громадянства. Особистий закон фізичної особи. Правовий статус іноземних громадян та осіб без громадянства в Україні. Міжнародні договори з питань правового статусу фізичної особи. Визнання особи безвісно відсутньою. Оголошення особи померлою. Особисті немайнові права фізичної особи. Правове регулювання встановлення опіки та піклування у міжнародному приватному праві. Правовий статус громадян України за кордоном.

Юридичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права. Правовий статус юридичних осіб у міжнародному приватному праві. Особистий статут юридичної особи. “Національність” юридичної особи. Визначення “національності” юридичної особи. Теорія інкорпорації. Теорія осілості. Теорія місця основної діяльності. Теорія контролю. Правовий статус іноземних юридичних осіб та їх представництв в Україні. Правовий статус міжнародних організацій в міжнародному приватному праві. Поняття та ознаки транснаціональної корпорації. Проблеми правового регулювання діяльності транснаціональних корпорацій. Правовий статус українських юридичних осіб за кордоном.

Держава як суб'єкт міжнародного приватного права. Правовий статус держави в приватноправових відносинах з іноземним елементом. Імунітет держави та його види. Доктрини (концепції) імунітету держави. Правова регламентація імунітету держави. Україна як суб'єкт міжнародного приватного права. Юрисдикційний імунітет України.

МОДУЛЬ 2. МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ПРАВОВІДНОСИН

Тема 2.1. Право власності та інші речові права у міжнародному приватному праві

Речові права у сфері міжнародних відносин. Основні колізійні питання права власності та інших речових прав у міжнародному приватному праві. Речовий статут. Колізійні прив'язки у сфері речових прав.

Загальна характеристика міжнародних договорів та внутрішнього законодавства України у сфері відносин права власності та інших речових прав з іноземним елементом. Правовий режим об'єктів права власності іноземних держав і міжнародних організацій в Україні. Правовий режим об'єктів права власності іноземних фізичних та юридичних осіб в Україні. Правовий режим об'єктів

права власності громадян України та українських юридичних осіб за кордоном. Захист права власності та інших речових прав у міжнародному приватному праві

Правове регулювання іноземних інвестицій. Правовий режим іноземних інвестицій в Україні.

Тема 2.2. Правочини та договірні зобов'язання у міжнародному приватному праві

Поняття та ознаки правочину, ускладненого іноземним елементом. Види правочинів, ускладнених іноземним елементом. Методи правового регулювання правочинів, ускладнених іноземним елементом. Джерела правового регулювання правочинів, ускладнених іноземним елементом.

Колізійні питання у сфері правочинів та зобов'язань, ускладнених іноземним елементом. Поняття та сфера дії зобов'язального статуту. Право, що застосовується до форми правочину/договору. Колізійні норми законодавства України та міжнародних договорів щодо правочинів і договірних зобов'язань, ускладнених іноземним елементом.

Поняття зовнішньоекономічного договору (контракту). Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. Форма, зміст та порядок укладання зовнішньоекономічного договору (контракту) за законодавством України.

Міжнародна купівля-продаж товарів. Сфера застосування та загальна характеристика Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11.04.1980 р. Договір міжнародної купівлі-продажу товарів: сторони, форма, зміст, порядок укладання.

Тема 2.3. Недоговірні зобов'язання у міжнародному приватному праві

Поняття недоговірних зобов'язань у міжнародному приватному праві. Види недоговірних зобов'язань у міжнародному приватному праві.

Поняття деліктного зобов'язання з іноземним елементом. Колізійні питання у сфері деліктних зобов'язань. Статут деліктного зобов'язання з іноземним елементом. Колізійні прив'язки у сфері деліктних зобов'язань з іноземним елементом. Держава як суб'єкт деліктних правовідносин з іноземним елементом. Міжнародні угоди у сфері деліктної відповідальності.

Зобов'язання, що виникають внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг). Колізійні прив'язки у сфері зобов'язань, що виникають внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

Поняття зобов'язання із безпідставного збагачення у міжнародному приватному праві. Колізійні прив'язки у сфері зобов'язань із безпідставного збагачення.

Тема 2.4. Правове регулювання міжнародних перевезень

Поняття та ознаки відносин з міжнародного перевезення. Види міжнародних перевезень. Загальна характеристика джерел правового регулювання міжнародних перевезень. Міжнародні залізничні перевезення: особливості правового регулювання. Міжнародні автомобільні перевезення: особливості правового регулювання. Міжнародні повітряні перевезення: особливості правового регулювання. Міжнародні морські перевезення: особливості правового регулювання. Міжнародні перевезення внутрішніми водними шляхами: особливості правового регулювання. Міжнародні змішані перевезення: особливості правового регулювання.

Тема 2.5. Правове регулювання трудових відносин з іноземним елементом

Поняття трудових відносин з іноземним елементом. Загальна характеристика джерел правового регулювання трудових відносин з іноземним елементом. Колізійні питання у сфері трудових відносин. Колізійні прив'язки, що застосовуються до регламентації трудових відносин з іноземним елементом. Міжнародні договори України у сфері трудової діяльності та соціального захисту працівників. Правове регулювання праці іноземців в Україні. Правове регулювання праці громадян України за кордоном.

Тема 2.6. Правове регулювання шлюбно-сімейних відносин з іноземним елементом

Шлюбно-сімейні відносини з іноземним елементом. Колізійні питання в галузі сімейного права. Колізійні прив'язки у сфері шлюбно-сімейних відносин. Багатосторонні міжнародні договори з питань шлюбу та сім'ї.

Основні підходи до визначення та регламентації шлюбу у міжнародному приватному праві. Правове регулювання укладання та визнання шлюбу з іноземним елементом в Україні. Консульські шлюби та їх значення. Припинення шлюбу з іноземним елементом в Україні та за кордоном. Визнання розлучення. Визнання шлюбу з іноземним елементом недійсним. Договори України про правову допомогу у сфері шлюбно-сімейних відносин. Поняття та ознаки “кульгаючих шлюбів”.

Правові наслідки шлюбу. Правове регулювання особистих і майнових відносин подружжя у міжнародному приватному праві.

Визнання та оскарження батьківства. Правове регулювання правовідносин між батьками та дітьми у міжнародному приватному праві. Відносини щодо утримання та їх правова регламентація.

Правовий інститут усиновлення у міжнародному приватному праві. Законодавство України, що регулює відносини у сфері усиновлення з іноземним елементом.

Тема 2.7. Правове регулювання спадкових відносин з іноземним елементом

Поняття спадкових відносин з іноземним елементом. Колізійні питання у сфері спадкування за законом та за заповітом. Колізійні питання у сфері спадкування рухомого та нерухомого майна. Колізійні прив'язки у сфері спадкових відносин з іноземним елементом. Багатосторонні конвенції та двосторонні міжнародні договори у сфері спадкових відносин.

Спадкування іноземцями в Україні. Спадкування українськими громадянами за кордоном. Роль консульських установ України у забезпеченні спадкових прав громадян України за кордоном.

Перехід спадкового майна до держави у міжнародному приватному праві.

Тема 2.8. Міжнародний цивільний процес

Поняття та зміст міжнародного цивільного процесу. Місце норм міжнародного цивільного процесу у системі міжнародного приватного права. Загальна характеристика міжнародних договорів та законодавства України з питань міжнародного цивільного процесу.

Розгляд спорів з іноземним елементом у судовому порядку. Поняття та зміст міжнародної підсудності. Види та способи визначення міжнародної підсудності. Пророгаційні та дерогаційні угоди. Підсудність справ з іноземним елементом судам України.

Правовий статус іноземних осіб у цивільному процесі. Процесуальна правосуб'єктність іноземних осіб в Україні.

Позовна давність у міжнародному приватному праві.

Іноземні судові доручення. Правове регулювання виконання іноземних судових доручень.

Поняття визнання рішень іноземних судів. Поняття виконання рішень іноземних судів. Екзекватура. Правове регулювання визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.

Нотаріальні дії у сфері приватноправових відносин з іноземним елементом. Застосування нотаріусами іноземного права.

Поняття легалізації документів, виданих за кордоном. Консульська легалізація. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів від 05.10.1961 р. Апостиль: поняття та значення.

Тема 2.9. Міжнародний комерційний арбітраж

Розгляд спорів з іноземним елементом у порядку міжнародного комерційного арбітражу: основні переваги. Поняття міжнародного комерційного арбітражу. Види міжнародного комерційного арбітражу. Загальна характеристика міжнародних договорів та законодавства України з питань міжнародного комерційного арбітражу. Міжнародні арбітражні регламенти, Типовий закон ЮНСІТРАЛ про міжнародний торговельний арбітраж. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж» від 24.02.1994 р. Міжнародний комерційний арбітражний суд і Морська арбітражна комісія при ТПП України.

Поняття та значення арбітражної угоди. Види арбітражних угод. Форма та зміст арбітражної угоди. Недійсність арбітражної угоди.

Арбітражне рішення: структура, зміст. Скасування арбітражного рішення: підстави та порядок.

Визнання та виконання рішень іноземних арбітражів. Правове регулювання визнання та виконання рішень іноземних арбітражів в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА					

Тема 1.1. Предмет, методи та система міжнародного приватного права	16	4	4		8
Тема 1.2. Джерела (форми) міжнародного приватного права	12	2	2		8
Тема 1.3. Колізійні норми у міжнародному приватному праві	14	4	2		8
Тема 1.4. Правова кваліфікація та застосування іноземного права	12	2	2		8
Тема 1.5. Правові режими у міжнародному приватному праві	12	2	2		8
Тема 1.6. Суб'єкти міжнародного приватного права	7	2	2		3
Модульний контроль	2		2		
Разом за змістовним модулем 1	75	16	16		43
Модуль 2					
Змістовний модуль 2. МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ПРАВОВІДНОСИН					
Тема 2.1. Право власності та інші речові права у міжнародному приватному праві	7	1	1		5
Тема 2.2. Правочини та договірні зобов'язання у міжнародному приватному праві	7	1	1		5
Тема 2.3. Недоговірні зобов'язання у міжнародному приватному праві	9	2	2		5
Тема 2.4. Правове регулювання міжнародних перевезень	9	2	2		5
Тема 2.5. Правове регулювання трудових відносин з іноземним елементом	9	2	2		5
Тема 2.6. Правове регулювання шлюбно-сімейних відносин з іноземним елементом	9	2	2		5
Тема 2.7. Правове регулювання спадкових відносин з іноземним елементом	9	2	2		5
Тема 2.8. Міжнародний цивільний процес	8	2	1		5
Тема 2.9. Міжнародний комерційний арбітраж	6	2	1		3
Модульний контроль	2		2		
Разом за змістовним модулем 2	75	16	16		43
Усього годин	75	16	16		43
Індивідуальне завдання	-	-	-	-	-
Контрольний захід	-	-	-	-	-
Усього годин	150	32	32		86

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Предмет, методи та система міжнародного приватного права	4

2	Тема 1.2. Джерела (форми) міжнародного приватного права	2
3	Тема 1.3. Колізійні норми у міжнародному приватному праві	2
4	Тема 1.4. Правова кваліфікація та застосування іноземного права	2
5	Тема 1.5. Правові режими у міжнародному приватному праві	2
6	Тема 1.6. Суб'єкти міжнародного приватного права	2
7	Тема 2.1. Право власності та інші речові права у міжнародному приватному праві	1
8	Тема 2.2. Правочини та договірні зобов'язання у міжнародному приватному праві	1
9	Тема 2.3. Недоговірні зобов'язання у міжнародному приватному праві	2
10	Тема 2.4. Правове регулювання міжнародних перевезень	2
11	Тема 2.5. Правове регулювання трудових відносин з іноземним елементом	2
12	Тема 2.6. Правове регулювання шлюбно-сімейних відносин з іноземним елементом	2
13	Тема 2.7. Правове регулювання спадкових відносин з іноземним елементом	2
14	Тема 2.8. Міжнародний цивільний процес	1
15	Тема 2.9. Міжнародний комерційний арбітраж	1
	Модульний контроль 1	2
	Модульний контроль 2	2
	Разом	32

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Предмет, методи та система міжнародного приватного права	8
2	Тема 1.2. Джерела (форми) міжнародного приватного права	8
3	Тема 1.3. Колізійні норми у міжнародному приватному праві	8
4	Тема 1.4. Правова кваліфікація та застосування іноземного права	8
5	Тема 1.5. Правові режими у міжнародному приватному праві	8
6	Тема 1.6. Суб'єкти міжнародного приватного права	3
7	Тема 2.1. Право власності та інші речові права у міжнародному приватному праві	5
8	Тема 2.2. Правочини та договірні зобов'язання у міжнародному приватному праві	5
9	Тема 2.3. Недоговірні зобов'язання у міжнародному приватному праві	5
10	Тема 2.4. Правове регулювання міжнародних перевезень	5
11	Тема 2.5. Правове регулювання трудових відносин з іноземним елементом	5
12	Тема 2.6. Правове регулювання шлюбно-сімейних відносин з іноземним елементом	5
13	Тема 2.7. Правове регулювання спадкових відносин з іноземним елементом	5
14	Тема 2.8. Міжнародний цивільний процес	5
15	Тема 2.9. Міжнародний комерційний арбітраж	3
	Разом	86

**Питання для підготовки до іспиту з навчальної дисципліни
«Міжнародне приватне право» для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм
навчання зі спеціальності 081 Право гуманітарно-правового факультету
на 2020-2021 н.р.**

1. Поняття міжнародного приватного права, його завдання та місце в системі права.
2. Сфера дії міжнародного приватного права та ознаки відносин, які складають предмет міжнародного приватного права.
3. Поняття та форми іноземного елементу.
4. Міжнародне приватне право як галузь права, наука та навчальна дисципліна.
5. Система міжнародного приватного права.
6. Поняття, особливості та недоліки колізійного методу міжнародного приватного права.
7. Поняття та значення матеріально-правового методу міжнародного приватного права.
8. Загальна характеристика джерел (форм) міжнародного приватного права.
9. Джерела (форми) міжнародного приватного права України.
10. Міжнародні договори як форма міжнародного приватного права.
11. Національне законодавство як форма міжнародного приватного права.
12. Загальна характеристика Закону України “Про міжнародне приватне право” від 23.06.2005 року.
13. Правові звичаї як форма міжнародного приватного права.
14. Правила Інкотермс: зміст і значення.
15. Судовий та арбітражний прецедент/практика як форма міжнародного приватного права.
16. Значення правової доктрини у розвитку міжнародного приватного права.
17. Уніфікація норм міжнародного приватного права та її значення.
18. Кодифікація норм міжнародного приватного права в Україні та світовій практиці.
19. Колізійне право. Поняття та структура колізійної норми.
20. Види колізійних норм.
21. Основні типи колізійних прив’язок (формул прикріплення).
22. Особистий закон фізичної особи: зміст та сфера застосування.
23. Особистий закон (закон “національності”) юридичної особи: зміст та сфера застосування.
24. Закон місця знаходження речі: зміст та сфера застосування.
25. Закон місця здійснення акту: зміст та сфера застосування.
26. Закон суду: зміст та сфера застосування.
27. Принцип (закон) найбільш тісного зв’язку: зміст та сфера застосування.
28. Принцип автономії волі у міжнародному приватному праві.
29. Правова кваліфікація у міжнародному приватному праві, стадії кваліфікації.
30. Особливості тлумачення та кваліфікації колізійних норм.
31. Конфлікти кваліфікації у міжнародному приватному праві та способи їх вирішення.
32. Застосування іноземного права: поняття, підстави.
33. Порядок встановлення змісту норм іноземного права в Україні.
34. Обсяг і межі застосування іноземного права в Україні.
35. Застереження про публічний порядок: загальна характеристика та види.
36. Проблема зворотнього відсилання і відсилання до права третьої держави та шляхи її вирішення.
37. Обхід закону в міжнародному приватному праві та його наслідки.
38. Проблема “кульгаючих відносин” у міжнародному приватному праві та шляхи її подолання.
39. Поняття та загальна характеристика правових режимів у міжнародному приватному праві.
40. Принцип взаємності у міжнародному приватному праві, його прояви.
41. Фізичні особи як суб’єкти міжнародного приватного права.
42. Колізійні питання правового статусу фізичних осіб та основні колізійні прив’язки у цій сфері.
43. Правовий статус іноземних громадян та осіб без громадянства в Україні, громадян України за кордоном.
44. Юридичні особи як суб’єкти міжнародного приватного права.
45. “Національність” юридичної особи, основні теорії її визначення.

46. Правовий статус іноземних юридичних осіб в Україні.
47. Поняття та ознаки транснаціональних корпорацій. Проблеми правового регулювання їх діяльності.
48. Особливості правового статусу держави як суб'єкта міжнародного приватного права.
49. Імунітет держави та його види. Концепції імунітету держави.
50. Колізійні питання прав інтелектуальної власності та шляхи їх вирішення.
51. Колізійні питання речових прав у міжнародному приватному праві та основні колізійні прив'язки, що застосовуються у цій сфері.
52. Речові права іноземних фізичних та юридичних осіб в Україні, особливості їх реалізації.
53. Захист права власності та інших речових прав у міжнародному приватному праві.
54. Правове регулювання та захист іноземних інвестицій у міжнародному приватному праві.
55. Поняття, ознаки та види правочинів/договорів, ускладнених іноземним елементом.
56. Колізійні питання правочинів та договірних зобов'язань, ускладнених іноземним елементом, та основні колізійні прив'язки, що застосовуються у цій сфері.
57. Поняття та сфера дії зобов'язального статуту. Способи визначення статуту договірних зобов'язань, ускладнених іноземним елементом.
58. Форма правочину/договору, ускладненого іноземним елементом.
59. Поняття зовнішньоекономічного договору (контракту). Форма, зміст та порядок укладання зовнішньоекономічного договору.
60. Загальна характеристика Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11.04.1980 року.
61. Поняття, форма та зміст договору міжнародної купівлі-продажу товарів.
62. Правове регулювання міжнародних перевезень різними видами транспорту.
63. Поняття та види недоговірних зобов'язань у сфері міжнародного приватного права.
64. Деліктні зобов'язання, ускладнені іноземним елементом. Статут деліктного зобов'язання.
65. Колізійні питання деліктних зобов'язань, ускладнених іноземним елементом, та основні колізійні прив'язки, що застосовуються у цій сфері.
66. Колізійні питання трудових відносин, ускладнених іноземним елементом, та основні колізійні прив'язки, що застосовуються у цій сфері.
67. Правове регулювання праці іноземців в Україні та громадян України за кордоном.
68. Колізійні питання шлюбно-сімейних відносин, ускладнених іноземним елементом, та основні колізійні прив'язки, що застосовуються у цій сфері.
69. Особливості укладання та визнання шлюбів, ускладнених іноземним елементом.
70. Поняття консульських шлюбів у міжнародному приватному праві та правове регулювання порядку їх укладання.
71. Припинення шлюбів, ускладнених іноземним елементом.
72. Правове регулювання особистих і майнових відносин подружжя у міжнародному приватному праві.
73. Правове регулювання правовідносин між батьками та дітьми у міжнародному приватному праві.
74. Правове регулювання відносин у сфері усиновлення з іноземним елементом.
75. Колізійні питання спадкування та основні колізійні прив'язки, що застосовуються у сфері спадкових відносин, ускладнених іноземним елементом.
76. Правове регулювання переходу спадкового майна до держави у міжнародному приватному праві.
77. Міжнародний цивільний процес, його джерела та місце у системі міжнародного приватного права.
78. Процесуальне становище іноземних осіб в Україні.
79. Поняття міжнародної підсудності, її види. Способи визначення підсудності справ з іноземним елементом.
80. Поняття та основні ознаки пророгаційних та дерогаційних угод.
81. Поняття, правове регулювання виконання іноземних судових доручень.
82. Поняття, правове регулювання визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.
83. Нотаріальні дії у сфері міжнародного приватного права.

84. Поняття та правове регулювання легалізації документів, виданих за кордоном. Апостиль.
85. Поняття, сутність та компетенція міжнародного комерційного арбітражу.
86. Види міжнародного комерційного арбітражу.
87. Загальна характеристика міжнародних договорів та законодавства України з питань міжнародного комерційного арбітражу.
88. Арбітражна угода: поняття, види, форма та зміст.
89. Арбітражне рішення. Підстави та порядок скасування арбітражного рішення.
90. Правове регулювання визнання та виконання рішень іноземних арбітражів в Україні.

7. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються різноманітні прийоми та способи, які дозволяють здобувачам вищої освіти засвоїти матеріал, передбачений програмою навчальної дисципліни, сприяють активізації навчального процесу, розвитку у них творчого мислення, необхідної професійної компетенції та практичних навичок.

Мета навчальної дисципліни досягається шляхом поєднання різних методів навчання (словесних, наочних, практичних, методів формування, закріплення, перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок, застосування їх на практиці тощо) під час аудиторної роботи зі здобувачами вищої освіти, а також проведення індивідуальних консультацій та в процесі організації самостійної роботи.

Основними словесними методами навчання, що спрямовані на набуття нових знань, є лекція та пояснення, які часто поєднуються із застосуванням наочних методів ілюстрування та демонстрування. Вирішення практичних завдань у ході семінарських занять, а також проведення рольових ігор, симуляцій, проєктів є основними практичними методами навчання, що сприяють закріпленню отриманих теоретичних знань та формуванню у студентів необхідних умінь та практичних навичок. Методи усного опитування, письмового та тестового контролів, що використовуються під час практичних занять і при проведенні модульного контролю, мають на меті перевірку та оцінювання знань, умінь та навичок, здобутих здобувачами вищої освіти у процесі вивчення навчальної дисципліни. Важливе значення відіграють також методи організації самостійної роботи студентів з відповідною міжнародною та національною нормативною базою та навчальною і науковою літературою, що дозволяють належним чином систематизувати отримані знання, розвивають активність здобувача вищої освіти та його творчий підхід до вивчення навчальної дисципліни.

8. Методи контролю

Навчальна дисципліна «Міжнародне приватне право» складається з двох змістових модулів. Вивчення дисципліни передбачає поточну аудиторну роботу студентів (лекції та семінарські заняття), поточні модульні контролі після вивчення першого та другого змістових модулів (що включають в себе оцінку самостійної роботи студентів) та складання іспиту.

Зазначені форми контролю оцінюються та фіксуються викладачем у журналі. Оцінки за результати роботи здобувача вищої освіти підлягають переведенню у відповідну кількість балів згідно з пропонованими способами переведення. Загальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати за вивчення навчальної дисципліни, дорівнює 100 балам. При цьому в межах даної кількості балів оцінюється аудиторна робота здобувача вищої освіти, результати поточних модульних контролів (що включають в себе оцінку самостійної роботи студентів) та складання іспиту.

1) Загальна кількість практичних занять з навчальної дисципліни складає **16** занять. На кожному занятті робота здобувача вищої освіти оцінюється за п'ятибальною шкалою шляхом усного чи письмового опитування. При цьому:

Оцінка «5» виставляється, якщо здобувач вищої освіти вільно та самостійно аналізує та доповідає питання теми, роблячи акцент на існуючих проблемах і суперечностях, а також має власну точку зору, яку може обґрунтувати; якщо демонструє системні знання теоретичного матеріалу на рівні відповідної теми та може самостійно й логічно його відтворювати у повному обсязі, добираючи переконливі аргументи на підтвердження власної точки зору, відстоює власну позицію щодо вирішення конкретного практичного завдання.

Оцінка «4» виставляється, якщо здобувач вищої освіти може самостійно, логічно висловити окреме правове питання в межах вивченої теми, зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію за допомогою викладача; якщо, студент може в цілому самостійно відтворити значну частину навчального матеріалу теми або доповісти вирішене ним практичне завдання, дати визначення понять та пояснити їх на прикладах, аналізувати зміст правових документів за детальним планом.

Оцінка «3» виставляється, якщо здобувач вищої освіти може логічно відповісти на окреме запитання з допомогою викладача, здатний відтворити визначення юридичних понять та правових норм відповідно до тексту підручника або конспекту лекцій, доповнити рішення практичного завдання власними думками.

Оцінка «2» виставляється, якщо здобувач вищої освіти може усно, фрагментарно відтворити окремі частини теми чи рішення практичного завдання (відповідь з кількох простих речень, правильне застосування юридичних термінів, коротке доповнення тощо).

Оцінка «1» виставляється, якщо здобувач вищої освіти не може дати самостійної відповіді на поставлене питання, не має підготовлених належним чином рішень практичних завдань, в цілому не володіє матеріалом зазначеної теми, але здатен давати короткі відповіді на додаткові (уточнюючі) запитання викладача чи інших студентів.

Оцінки, отримані на практичних заняттях, переводяться у бали наступним чином:

- «5» – 8 балів;
- «4» – 6-7 балів;
- «3» – 5 балів;
- «2» – 3-4 бал;
- «1» – 1-2 бали.

Таким чином, за результатами роботи на практичних заняттях студент може отримати від 0 до 4 бали, які зараховуються до його підсумкового рейтингу.

За відвідування лекційного заняття здобувач вищої освіти може отримати 0,4 бали. Таким чином, здобувач вищої освіти за умови присутності та роботи на лекції може отримати від 0 до 6 балів.

2) Модульний контроль після вивчення кожного змістового модулю здійснюється у формі тестування. Модульна контрольна робота має декілька варіантів, кожен з яких налічує відповідну кількість питань та завдань різного характеру та складності (закриті або відкриті, репродуктивні або аналітичні, практичні). Закриті запитання пропонують варіанти відповідей, лише один з яких є вірним. При цьому, зазначення здобувачем вищої освіти декількох варіантів є помилкою. Відкриті запитання передбачають самостійне формулювання відповідей студента. Теоретико-аналітичні питання та практичні завдання дозволяють проявити власний творчий підхід та аналітичні здібності щодо характеристики конкретного поняття, категорії, явища, а також продемонструвати рівень підготовки до застосування своїх знань у практичній діяльності.

Заліковий модуль № 1 оцінюється наступним чином: за результатами залікового модулю № 1 здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 15 балів.

Заліковий модуль № 2 оцінюється наступним чином: за результатами залікового модулю № 2 здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 15 балів.

Таким чином, загальний результат модульного контролю може складати від 0 до 30 балів, які зараховуються до його підсумкового рейтингу. Виконання модульних контрольних робіт є обов'язковою передумовою складання студентом іспиту та отримання підсумкової оцінки за навчальну дисципліну.

3) Іспит (екзамен) є підсумковою формою контролю за навчальною дисципліною «Міжнародне приватне право», що проводиться після виконання здобувачами вищої освіти усіх вимог, передбачених навчальним планом та програмою дисципліни. Іспит (екзамен) проводиться в письмовій формі за питаннями, що передбачені для підготовки здобувачів вищої освіти до його складання.

Таким чином, за результатами написання модульного контролю та участі у семінарських заняттях, складання заліку студент може отримати від 0 до 100 балів, які зараховуються до його підсумкового рейтингу.

За результатами оцінювання усіх форм контролю студенту виставляється підсумкова оцінка за стобальною системою оцінювання, яка після цього переводиться в оцінку за національною шкалою.

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Здобувачі вищої освіти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Здобувачі вищої освіти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту **можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр.** Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);
- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів);
- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);
- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);
- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);
- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);
- проведення правоосвітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату (5 балів);
- участь у не менше 3 заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);
- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

9. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

9.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...0,4	8	0...3
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	8	0...32
Модульний контроль	0...15	1	0...15
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...0,4	8	0...3
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	8	0...32
Модульний контроль	0...15	1	0...15
Виконання і захист РГР (РР, РК)	0...0		0...0

Усього за семестр	0...100
-------------------	---------

9.2. Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

За шкалою ECTS	За шкалою ВНЗ	За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	Коментарій
A	12	Відмінно	Зараховано	показав глибокі знання теоретичного матеріалу, вивчив і може самостійно проводити порівняльний аналіз нормативно-правових актів, вивчив рекомендовану навчальну й наукову літературу, розбирається в питаннях міжнародного приватного права, володіє понятійним апаратом.
	11			показав високий рівень знань теоретичного матеріалу, вивчив і може самостійно проводити аналіз нормативно-правових актів, вивчив рекомендовану навчальну й наукову літературу, розбирається в питаннях міжнародного приватного права, володіє понятійним апаратом.
	10			вивчив і розбирається в усіх теоретичних питаннях курсу, володіє понятійним апаратом, знає навчальну й монографічну літературу, але показує вибіркове знання нормативно-правового матеріалу й уміння його аналізувати.
B	9	Добре	Зараховано	показав досить високий рівень знань теоретичного матеріалу, вивчив рекомендовану навчальну й наукову літературу, самостійно розбирається в питаннях міжнародного приватного права, але слабо володіє нормативно-правовим матеріалом.
C	8			показав знання теоретичного матеріалу, уміння проаналізувати одну-дві теми, винесені на самостійне вивчення, володіє понятійним апаратом, вивчив рекомендовану навчальну літературу, але слабо володіє нормативно-правовим матеріалом.
	7			показав знання теоретичних проблем, нормативного й фактичного матеріалу при відсутності власних думок і висновків, володіє понятійним апаратом і нормативно-правовими актами.
D	6	Задовільно	Зараховано	вивчив окремі теми навчального курсу, володіє понятійним апаратом і ознайомлений з нормативно-правовими актами, але не вміє погоджувати свої знання з юридичної деонтології.
E	5			вивчив лише окремі теми навчального курсу, але володіє понятійним апаратом і ознайомлений з нормативно-правовими актами.
	4			має заучені знання дефініцій окремої теми курсу, але не здатний пояснити їхнє значення, слабо володіє навчальною літературою, має уявлення про нормативно-правові акти.
FX	3	Незадовільно	Не зараховано	показав безсистемне уявлення про предмет навчального курсу, не знає фактичного матеріалу, не здатний проаналізувати нормативно-правові акти, допускає принципові помилки при викладі навчального матеріалу, але здатний самостійно допрацювати програмний матеріал і підготуватися до перездачі дисципліни.
F	0-2			не володіє понятійним апаратом, не знає предмета, не володіє нормативно-правовими актами, не в змозі самостійно засвоїти навчальний матеріал і має потребу в повторному вивченні навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання: бальна, ECTS і національна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	Відмінно	Зараховано
83–89	B	Добре	

75–82	C		
68–74	D	Задовільно	
60–67	E		
01–59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання

Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>)

Вирішення конфліктів

Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

Електронний ресурс - Mentor, на якому розміщено навчально-методичний комплекс дисципліни, який включає в себе:

Обов'язкові складові:

- робоча програма навчальної дисципліни;
- конспект лекцій, підручники (навчальні посібники), в тому числі в електронному вигляді, які за змістом повністю відповідають робочій програмі дисципліни;
- методичні вказівки та рекомендації семінарських занять, а також рекомендації для самостійної підготовки;
- питання, тести для контрольних заходів;
- каталоги інформаційних ресурсів.

11. Рекомендована література

Базова

1. Вишновецька С. В., Корнєєв Ю. В. Міжнародне приватне право: Навч. посіб. / С. В. Вишновецька, Ю. В. Корнєєв. К.: Центр учбової літератури, 2019. 164 с.
2. Міжнародне приватне право: навч. посібник / І. І. Килимник, А. М. Бровдій: Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 111 с.
3. Трудове право в державах Європи: Підручник / С. В. Венедіктов, Г. О. Спіцина. Київ: Ніка-Центр, 2017. 184с.
4. Конспект лекцій з міжнародного приватного права / за ред. Нестерцова-Собакарь О. В. ДДУВС. Дніпро, 2016. 210 с.
5. Порівняльна характеристика правового регулювання праці в Україні та країнах Європейського Союзу: Монографія / Г.О. Спіцина. К.: Ніка-Центр, 2016. 304с.
6. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. Х. : Право, 2015. 320с.
7. Фединяк Г.С. Фединяк Л.С. Міжнародне приватне право. Підручник. К.: Алерта, 2017. 504с.
8. Міжнародне приватне право. Загальна частина: підручник / за ред. А.С. Довгерта і В. І. Кисилія. К.: Алерта, 2012. 376 с.
9. Міжнародне приватне право. Особлива частина: підручник / за ред. А.С. Довгерта і В.І. Кисилія. К.: Алерта, 2013. 400 с.

10. Фединак Г.С., Фединак Л.С. Міжнародне приватне право: Підручник. 4-е вид., переробл. і допов. К.: Атіка, 2009. 500 с.
11. Міжнародне приватне право: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. Х.: Право, 2015. 320с.
12. Чубарев В.Л. Міжнародне приватне право: Навчальний посібник. К.: Атіка, 2008. 608 с.
13. Міжнародне приватне право. Науково-практичний коментар Закону / За ред. доктора юридичних наук, проф. А. Довгєрта. Х.: ТОВ «Одісей», 2008. 352 с.
14. Очерки международного частного права / Под ред. проф. А. Довгєрта. Х.: ООО «Одиссей», 2007. 816 с.
15. Міжнародне приватне право. навч. посіб. / За ред. С. Г. Кузьменка. К.: Центр учбової літератури, 2010. 316 с.
16. Міжнародне приватне право у схемах та визначеннях / Под ред. В. О. Мирошніченко. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 152 с.
17. Спіцина Г. О. Право іноземних працівників на працю // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди "Право". Випуск 19. Харків, 2012.
18. Спіцина Г. О. Конституційно-правові гарантії трудових прав іноземців та осіб без громадянства в Україні // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія Право. Випуск 20, Частина II, Том 1. Ужгород, 2012.
19. Спіцина Г. О. Зміст права на працю іноземних працівників в умовах ринкової економіки // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія Право. Випуск 21, Частина I, Том 2. Ужгород, 2013.
20. Спіцина Г. О. Сучасні тенденції застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія юридичні науки. Випуск 2. Том 2. Херсон, 2014.
21. Спіцина Г. О. Теоретичні підходи до систематизації законодавства про працю України в умовах ринкової економіки // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 66. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2014.
22. Спіцина Г. О. Теоретичні напрями імплементації трудових норм Європейського Союзу в законодавство про працю України // Альманах права. Ціннісно-правові засади сучасних інтеграційних процесів в Україні. Випуск 6. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. 608 с. с. 516-521.
23. Спіцина Г. О. Окремі негативні тенденції правового регулювання праці в країнах Європейського Союзу. Держава і право: Збірник наукових праць. Серія Юридичні науки. Випуск 69 / Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Вид-во «Юридична думка», 2015. с. 294-306.
24. Spitsyna H. To the role of acts of the International labour organization in regulating labor relations in the European Union / H. Spitsyna // International Scientific Journal EURO-AMERICAN SCIENTIFIC COOPERATION: research articles / Responsible editors: Tonkyh S., Pryhodko N., Mintz A. Hamilton, Canada: «Accent Graphics Communications», 2015. Volume 10.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст.141.
2. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11.04.1980 р. // Зібрання чинних міжнародних договорів України: Офіційне видання. Том 1: 1990-1991 рр. К.: Видавничий Дім «ІнЮре», 2001.
3. Конвенція СНД про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах від 22.01.1993 р. // Офіційний вісник України. 2005. № 44. Ст. 2824.
4. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23.06.2005р. // Відомості Верховної Ради України. 2005. № 32. Ст. 422.
5. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29.06.2004 р. // Відомості Верховної Ради України. 2004. № 50. Ст. 540.
6. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 29. Ст. 377.

7. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40-44. Ст. 356.
8. Сімейний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2002. №№ 21-22. Ст. 135.
9. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18. Ст. 144.
10. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 р. // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 47. Ст. 349.
11. Цивільний процесуальний кодекс України // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004. № 40-41. 42. Ст. 492.
12. Господарський процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. Ст. 56.
13. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22.09.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. 2012. № 19-20. Ст. 179.
14. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 19. Ст. 80.
15. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж» від 24.02.1994 р. // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 25. Ст. 198.
16. Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах від 24.05.1993 р. // Офіційний вісник України. 2006. № 47. Ст. 3169.
17. ІНКОТЕРМС. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2010 р.) // Урядовий кур'єр від 10.04.2002 р. № 68.

Міжнародні акти

1. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів від 05.10.1961р. // Офіційний вісник України. 2003. № 46. Ст. 2419.
2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про юрисдикційні імунітети держав та їх власності ООН; Конвенція, Міжнародний документ від 02.12.2004 [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_e50.
3. Конвенція про статус біженців ООН; Конвенція, Міжнародний документ від 28.07.1951 [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_011.
4. Гаазька конвенція про колізію законів, які стосуються форми заповітів 1961 р. // Офіційний вісник України. 2009. № 101. Ст. 3501.
5. Конвенція ООН з питань цивільного процесу 1954 р. // Офіційний вісник України. 2005. № 4. Ст. 264.
6. Конвенція про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах від 15.11.1965 р. // Офіційний вісник України. 2004. № 31. Ст. 2124.
7. Конвенція про отримання за кордоном доказів у цивільних або комерційних справах від 18.03.1970 р. // Офіційний вісник України. 2005. № 44. Ст. 2821.
8. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж 1961 р. // Ведомости Верховного Совета УССР. 1963. № 8.
9. Конвенція про визнання та приведення до виконання іноземних арбітражних рішень 1958 р. (Нью-Йорк) // Ведомости Верховного Совета СССР. 1960. № 46. Ст. 421.
10. Сеульська конвенція об утворенні Многостороннего агентства по гарантированию инвестиций 1985 г. // Международное частное право: Сб. нормат. док. М.: Манускрипт, 1994.
11. Женевська конвенція про договір міжнародного перевезення вантажів 1956 р. (КДПВ) // Офіційний вісник України. 2006. № 34. Ст. 2415.
12. Чиказька конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. // Офіційний вісник України. 2004. № 40. Ст. 2667.
13. Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» від 23.09.1994 р. // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 40. Ст. 364.
14. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» від 05.04.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 29. Ст. 137.
15. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 08.07.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. 2012. № 16. Ст. 146.

16. Закон України «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності» // Відомості Верховної Ради України. 1999. № 5. Ст. 44.
17. Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджене наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України № 201 від 06.09.2001 р. // Офіційний вісник України. 2001. № 39. Ст. 1784.
18. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження положень про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій» від 07.08.1996 р. № 928 // Урядовий кур'єр. 1996. 03 жовтня.
19. Про Консульський статут України Президент України; Указ, Статут від 02.04.1994 № 127/94 [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/127/94>.
20. Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів, Міжнародна торговельна палата; Правила, Міжнародний документ від 01.01.1994 № 500 [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/988_003.
21. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України » від 15.02.2012 р. № 150 // Офіційний вісник України. 2012. № 17. Ст. 612.
22. Роз'яснення Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики розгляду справ за участю іноземних підприємств і організацій» від 31.05.2002 р. // Вісник господарського судочинства. 2002. № 3.
23. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України» № 12 від 24.12.1999 р. // Вісник Верховного Суду України. 2000. № 1.

Допоміжна

1. Кисіль В.І. Міжнародне приватне право: питання кодифікації. 2-ге допов. і переробл. вид. К.: Україна, 2005. 480 с.
2. Колісник Т.В. Міжнародні угоди у системі міжнародного приватного права // Вісник університету внутрішніх справ. 2000. Випуск 11. С. 244-249.
3. Борисова А.Н. Определение обратной отсылки и отсылки к праву третьего государства как особого правового института международного частного права // Международное публичное и частное право. 2009. № 6.
4. Толстых В.Л. Публичный порядок и правовая несовместимость // Журнал международного частного права. 2003. № 1-2.
5. Федияк Г.С. Правосуб'єктність транснаціональних корпорацій у час глобалізацій них процесів (аспекти міжнародного права та міжнародного приватного права): Монографія. К.: Атіка, 2007. 200 с.
6. Федияк Г. Деякі питання структурного та функціонального співвідношення міжнародного публічного, міжнародного приватного та європейського права: початок ХХІ століття // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. Вип. 9. Л.: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2000. С. 82-90.
7. Федияк Г. Міжнародне приватне право України: деякі актуальні теоретичні та практичні аспекти розвитку // Право України. 2002. № 11. С. 141-143.
8. Федияк Г. Уніфікація норм як спосіб досягнення гармонізації у міжнародному приватному праві // Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом. Матеріали науково-практичної конференції: жовтень, 1998 р. Інститут законодавства Верховної Ради України. К., 1998. – С. 334-337.
9. Федияк Г. Уніфікація звичаєвих норм міжнародного приватного права на зламі ХХ-ХХІ століть // Вісник Львівського національного університету. Серія міжнародні відносини. Л.: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2001. Вип. 3. С. 87-96.
10. Федияк Г. Межі здійснення правосуб'єктності юридичними особами України за кордоном (приватноправовий аспект) // Право України. 2003. № 12.
11. Галенская Л. Н. Понятие взаимности // Журнал международного частного права. 2005. №3.

12. Галенская Л. Н. Действие общих принципов международного права в сфере международного частного права // Журнал международного частного права. 1996. № 1-2.
13. Довгерт А. С. Международное частное право Украины: итоги развития за 12 лет независимости // Суспільство. Держава. Право. – 2003. – Вип. 3. – С. 11-21.
14. Довгерт А. С. Гармонізація цивільного (приватного) права в Європі // Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом. Матеріали науково-практичної конференції: жовтень, 1998 р. Інститут законодавства Верховної Ради України. К., 1998. С. 237-240.
15. Ануфриева Л. П. Закон о международном частном праве Украины: взгляд через призму современных тенденций в развитии МЧП // Журнал международного частного права. 2007. № 4.
16. Бахин С. В. Lex mercatoria и унификация международного частного права // Журнал международного частного права. 1999. № 4.
17. Ерпылева Н. Ю. Субъекты международного частного права // Международное публичное и частное право. 2002. № 2.
18. Семисорова К. Н. Основные концепции относительно регулирования правосубъектности физических лиц в международном частном праве // Международное публичное и частное право. 2007. № 2.
19. Суворов Л. Л. Проблема отделения личного статуса юридического лица от его государственной принадлежности в современном международном частном праве // Журнал международного частного права. 1995. № 3.
20. Нешатаева Т. Н. Межправительственная организация как субъект международного частного права // Журнал международного частного права. 1993, 1994. №2, № 3.
21. Федияк Л.С. Підсудність та юрисдикційний імунітет держави, її органів та представників. Л.: Світ, 1998. – 24 с.
22. Федияк Л. Нормативні акти України та її потреби щодо регулювання питань юрисдикційного імунітету держави та її органів // Право України. 1999. № 2. С. 108-109.
23. Ківалова Т. Питання права власності в міжнародно-правових договорах України // Право України. 2000. № 7.
24. Харченко Г. Особливості права власності в різних правових системах // Право України. 2006. – № 12.
25. Шупінська О. Становлення інституту права власності в міжнародному приватному праві // Право України. 2006. – № 7.
26. Шупінська О. Колізійне регулювання відносин власності в міжнародному приватному праві деяких країн Європейського Союзу // Право України. 2007. № 12.
27. Присяжнюк Т., Мірошник О. Захист права власності у Європейському правовому просторі. // Право України. 2001. № 8.
28. Щербина М. Защита частной собственности в международном праве // Журнал международного частного права. 1999. № 2.
29. Щербина М. В. К вопросу о компенсациях при национализации собственности иностранцев // Журнал международного частного права. 1998. № 1-2.
30. Щербина М. Аккредитив в международных расчетах: некоторые вопросы теории и практики // Журнал международного частного права. 1996. № 1-2.
31. Лисица В.Н. Иностранный элемент в международных инвестиционных отношениях // Международное публичное и частное право. 2008. № 3.
32. Комарова Т.Л., Полевая Е.В. Правовые режимы иностранных инвестиций // Международное публичное и частное право. 2008. № 3.
33. Фолсом Р.Х., Гордон М.В. Спаногл Дж.А. Міжнародні торгові угоди: Стислий виклад / Пер. з англ. – Будапешт: COLPI; Харків: Око, 1997. 400 с.
34. Правовые основы внешнеэкономической деятельности. Учебное пособие. 2-е издание / А.А. Попов. – Харьков, Киев: Бурун и К, КНТ, 2008. 384 с.
35. Винокурова Л. Господарсько-правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: деякі проблеми // Право України. 2005. № 10.
36. Мілаш В. Договірна правосуб'єктність сторін зовнішньоекономічного договору // Право України. 2004. № 6.

37. Король В. Визначення зобов'язального статусу зовнішньоторгових та інвестиційних договорів у міжнародному приватному праві України та Китаю // Право України. 2004. № 4.
38. Богун В. Правові аспекти здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні // Право України. 1998. № 4.
39. Мусин В. А. Конвенция ООН о договорах международной купли-продажи товаров 1980 г. и некоторые вопросы гражданского и международного частного права // Журнал международного частного права. 1993. № 1.
40. Манукян М. А. Четыре подхода к определению права, подлежащего применению к деликтным обязательствам Международное публичное и частное право. 2009. № 5.
41. Фединак Г. Шкода як умова відповідальності за делікти в міжнародному приватному праві та вітчизняному цивільному законодавстві // Право України. 1994. № 11-12. С. 37-40.
42. Фединак Г. Вирішення проблеми «конфлікту кваліфікацій» в деликтних зобов'язаннях з іноземним елементом // Правова політика в українській соборній суверенній державі. Доповіді та тези повідомлень наукової конференції. (Львів, 26-27 жовтня 1992 р.). Вип. 1. К., 1994. С. 82-83.
43. Фединак Г. С. Принцип *lex loci delicti* та його застосування для регламентації деликтних зобов'язаннях з «іноземним елементом» // Проблеми державотворення в Україні. Вісник Львівського університету. Серія: юридична. Вип. 31. Львів: Світ, 1994. С. 97-98.
44. Банковский А. В. Деликтные обязательства в международном частном праве // Современное право. 2001. № 7.
45. Банковский А. В. Об автономии воли сторон при выборе статута деликтного обязательства // Государство и право. 2002. № 3.
46. Садиков О. Н. Правовое регулирование международных перевозок. М.: Юрид. Лит., 1981.
47. Фурса С. Я., Фурса Є. І. Спадкове право. Теорія та практика. Навчальний посібник. К.: Атіка, 2002.
48. Абраменков М. С. Предварительный коллизионный вопрос в регулировании международных наследственных отношений // Журнал международного частного права. 2008. №2.
49. Малая Т. Н. Некоторые вопросы наследования по завещанию в международном частном праве // Журнал международного частного права. 2004. № 2.
50. Довгерт А.С. Правовое регулирование международных трудовых отношений. К.: УМК ВО, 1992.
51. Толстых В.Л. Коллизионное регулирование трудовых отношений // Трудовое право. 2003. – № 4.
52. Дей М. Реалізація трудових прав працівниками-мігрантами в Україні: деякі проблеми // Право України. 2006. № 8.
53. Міжнародний цивільний процес України: Навчальний посібник. Практикум / За заг. ред. д.ю.н. С.Я. Фурси. К.: КНТ, 2010. 328 с.
54. Дахно І.І. Міжнародне приватне право: Навч. посібник. 2-ге вид., стереотип. К.: МАУП, 2004. 312 с.
55. Фединак Л. Визнання іноземних судових рішень на території України: окремі питання // Право України. 2000. № 7.
56. Кузь О., Обідіна І. Визнання і виконання рішень іноземних судів та арбітражі // Право України. 2001. № 9.
57. Литвинский Д.В. Взаимость в области признания и исполнения решений судов иностранных государств // Журнал международного частного права. 2002. № 2-3.
58. Міжнародний комерційний арбітраж в Україні: теорія та законодавство / Під заг. ред. Побірченка І.Г. К.: Ін Юре, 2007. 584 с.
59. Цірат Г.А. Міжнародний комерційний арбітраж: Навч. посіб. К.: Істина, 2002. 304 с.
60. Притика Ю. Деякі аспекти поняття міжнародного комерційного арбітражу і його застосування // Право України. 1995. № 11.
61. Притика Ю. Межі контролю за рішеннями Міжнародного комерційного арбітражу // Право України. 1997. № 10.
62. Винокурова Л. Визначення застереження про третейське судочинство в угодах // Право України. 2000. № 11.

63. Кисельова Т. Підвідомчість Міжнародному комерційному арбітражу спорів за участю держави // Право України. 2006. № 8.

64. Гуменюк В. Правові аспекти діяльності міжнародного комерційного арбітражу // Право України. 2008. № 4.

65. Гуменюк В. Компетенція міжнародного комерційного арбітражу при розгляді зовнішньоторгових спорів за договірною підсудністю // Право України. 2008. № 8.

66. Поляков Ю.В. Рассмотрение споров из международных коммерческих договоров в международном коммерческом арбитраже // Международное публичное и частное право. 2009. №1.

67. Скворцов А.Ю. К вопросу об арбитрабельности международных коммерческих споров // Журнал международного частного права. 2008. № 3.

15. Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної Ради України. Режим доступу: URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>
2. Єдиний державний реєстр судових рішень. Режим доступу: URL: <http://reyestr.court.gov.ua>
3. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. Режим доступу: URL: <https://minjust.gov.ua/ua>
4. Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Режим доступу: URL: <http://www.ombudsman.gov.ua>
5. Офіційний веб-сайт Конституційного суду України. Режим доступу: URL: <http://www.ccu.gov.ua>
6. Урядовий портал. Режим доступу: URL: <http://www.kmu.gov.ua>
7. Офіс Генерального прокурора України. Режим доступу: URL: <http://www.gp.gov.ua>
8. Офіційний веб-сайт Вищої ради правосуддя. Режим доступу: URL: <http://www.vru.gov.ua>
9. Український портал практики Європейського суду з прав людини. Режим доступу: URL: <http://eurocourt.in.ua>
10. Офіс Ради Європи в Україні. Містить український переклад угод та конвенцій, які уклалися Радою Європи. Містить посилання на європейські бази даних. Режим доступу: URL: <http://www.coe.kiev.ua>
11. Офіційний веб-сайт Українського національного комітету Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine). [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: URL: <http://www.iccwbo.org/>
12. Офіційний веб-сайт ЮНСІТРАЛ [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: URL: <http://www.uncitral.org/uncitral/ru/index.html>
13. Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
14. Офіційний веб-сайт МКАС при Торгово-промисловій палаті України [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: URL: <http://www.ucci.org.ua/arb/icac/ru/icac.html>